CRIME SCENE AMSTERDAM

CRIME SCENE AMSTERDAM

stadswandeling city walk

Eugène Baak

Crime Scene Amsterdam, *stadswandeling/city walk*
ISBN 9789402195217
Eerste druk/first edition
© 2019 Eugène Baak
Alle rechten voorbehouden/all rights reserved
Omslagontwerp en boekverzorging/cover and book design: Jacky Rinket

Ook leverbaar van/also available from Eugène Baak:

Crime Scene Den Haag, *stadswandeling/city walk*
Crime Scene Den Bosch, *stadswandeling/city walk*
Crime Scene Eindhoven, *stadswandeling/city walk*
Crime Scene Maastricht, *stadswandeling/city walk*
Crime Scene Venlo, *stadswandeling/city walk*

Fictie/fiction:

Ritmes rond Wolvenbot *(roman)*
Armada *(roman)*
We Sing The Beach Electric *(art book)*
Pier Open Closed, *an old European fairy tale/een oud Europees sprookje*

Vooraf

Strijk neer op een terras in gezelschap van een politieman of justitiemedewerker en de kans is groot dat u er tegen sluitingstijd nog altijd zit. Niet vanwege de drank - dat type ambtenaar is doorgaans geen drinker - wel vanwege de stortvloed aan anekdotes: hier, op dit bankje, werd na twintig jaar een ontsnapte crimineel aangehouden (zit nog altijd vast) en daar, bij die bloembakken, bezweek een beruchte drugsdealer aan een hartaanval (en kon zijn dossier eindelijk worden afgesloten). Tijdens een dergelijke sessie ontstond het idee voor een stadswandeling langs plaatsen delict en andere locaties die in strafzaken een rol hebben gespeeld.

Eerst informeerde ik bij medewerkers van politie, Openbaar Ministerie en rechtbank of er een dossier was dat hen altijd is bijgebleven. Vervolgens dook ik verschillende archieven in, benieuwd of een zaak iets zei over het toenmalig tijdsgewricht. Daarnaast was een dossier interessant als er opsporings- of juridisch-technische bijzonderheden aan kleefden. Of als bijvoorbeeld de locatie markant was. Bovenal keek ik of een zaak mogelijk gevoelig kon liggen, met name bij nabestaanden van slachtoffers. Daarom voert deze stadswandeling bijvoorbeeld niet langs ramen van private panden waar relatief recent een moord werd gepleegd.

Hoe politie en justitie denken over opsporingsmethoden, hoe zij denken over

bewijs en strafmaat, aan de hand van zaken die hierna chronologisch staan beschreven hoop ik een zeer bescheiden licht te werpen - kan niet anders, gezien de aard van deze uitgave - op het intrigerende vak van opsporing en strafrechtspleging. Werk dat met veel regels is omkleed, dat stevig kan ingrijpen in een mensenleven. Werk ook dat doorgaans met passie en zorgvuldigheid wordt verricht tegen het decor van de mooie, historierijke stad die deze publicatie haar naam verleent.

Dank aan allen die mij genereus hebben geholpen met hun adviezen, tips en vooral met hun herinneringen, die soms dateerden van decennia terug. Voor aanvullingen van u, de lezer of wandelaar, houd ik mij niettemin aanbevolen.

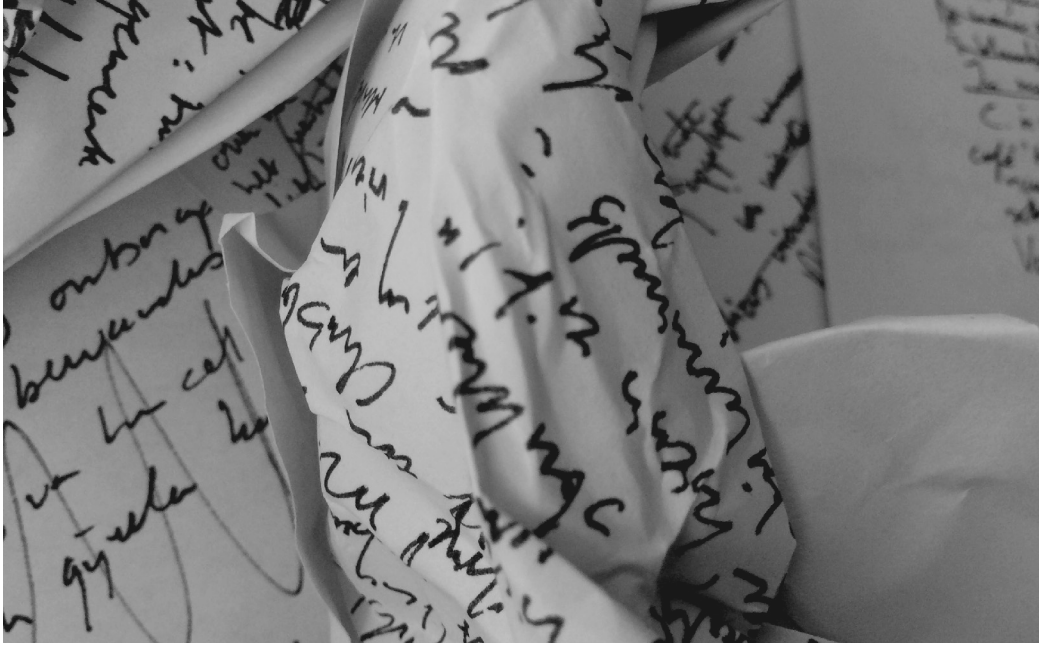
U kunt de locaties van de geschiedenissen natuurlijk bezoeken in de volgorde van uw voorkeur. De nummers bij de verhalen corresponderen met de nummers op de plattegrond achterin deze uitgave. Ik wens u een boeiende en wellicht leerzame ervaring toe.

Eugène Baak

Preface

Sit down with a police officer or an employee of the judicial system on one of this city's terraces and chances are you're still there by closing time. Not because these civil servants are heavy drinkers, but because of the many crime stories they enjoy relating. On that wooden bench over there they arrested an escaped criminal who'd been on the run for twenty years (he's still in jail). And over there, near those planters, a notorious drug dealer suffered a heart attack (the file on him could finally be closed). During one of these sessions I got the idea for a city walk along crime sites and other places of interest in criminal cases.

For starters, I asked around at the police station, the public prosecution service and

the courts which particular criminal cases they remembered. Next, I spent long hours in several (online) archives, checking if these cases were representative of their era. Or if back then a particular investigative technique was used. Or if a verdict was frowned upon in its interpretation of the law. A major check was to see if visiting certain locations could still be potentially sensitive today, especially to surviving family members in more recent criminal cases. It's why this walk doesn't take you past the window of a private house where someone was murdered relatively recently.

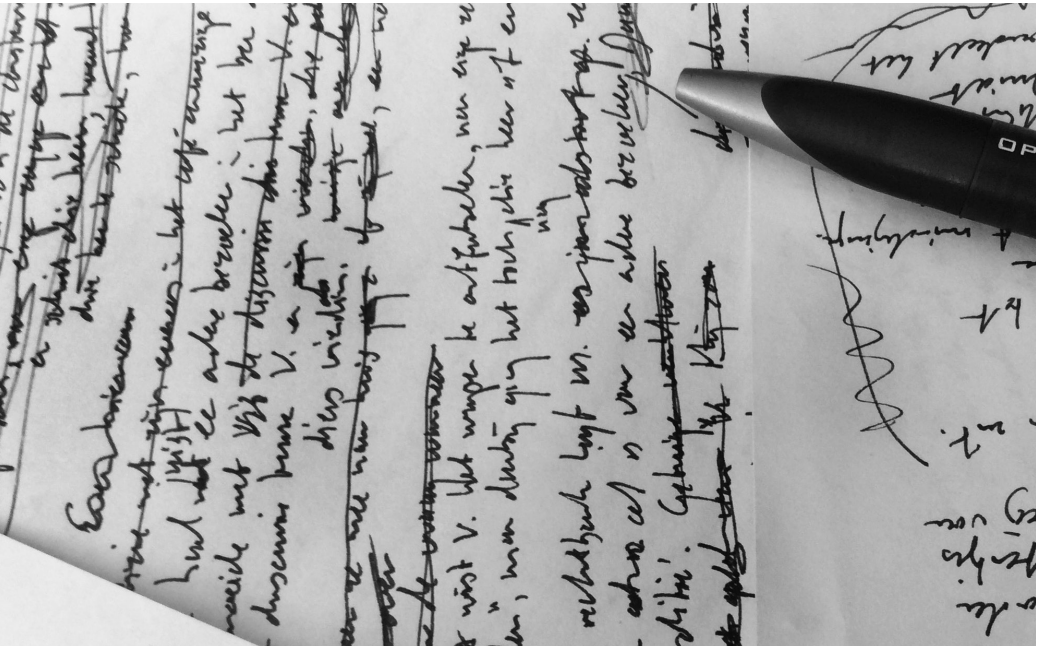
In these next pages, in chronological order, I intend to shed a modest first glance - inevitable, considering this publication's nature - upon how Dutch police and officers of the court go about in a criminal investigation and how they deal with evidence and punishment. Their jobs are governed by a multitude of rules, it's work that can heavily intervene

in a person's life. It's also work these people usually are very passionate about, conducted with great care in the streets of the beautiful city that gives this publication its name.

Thanks to everybody who generously helped me out with their advice, their suggestions and especially their memories, sometimes dating back several decades. Still, I welcome suggestions that may improve on this *Crime Scene*'s content.

Obviously you can visit the different sites in the order you prefer. The number of a criminal case corresponds with a number on the city map in the back of this publication. I wish you a pleasant and informative city walk.

Eugène Baak

Het strafrecht

Politie spoort een verdachte op, de officier van justitie klaagt aan, een advocaat verdedigt en de rechter legt een straf op. Zo gaat het doorgaans in het strafrecht, het deel van ons rechtssysteem dat het meest tot de verbeelding spreekt. Op andere rechtsgebieden, bijvoorbeeld bij een echtscheiding in het familierecht, speelt de officier van justitie geen rol.

Op zitting in het strafproces is niet per se direct duidelijk dat hier wèl een aanklager present is, omdat de officier vaak links van de rechter zit en bij de rechtbank lijkt te horen. Maar daar maakt hij nadrukkelijk geen deel van uit: de aanklager is één van twee procespartijen - de andere natuurlijk (de advocaat van) de verdachte - die de zaak aan een derde, oordelende partij, de rechter, voorlegt.

Dit systeem kennen wij sinds begin negentiende eeuw, als de Franse bezetting van Nederland door keizer Napoleon eindigt en wij diens wetgevingssysteem en de rechterlijke organisatie intact laten. Het *Ministère Public*, overheidsorgaan dat het staatsbelang behartigt, wordt het Openbaar Ministerie (OM).

Vroeger beperkten de officieren van het OM zich tot het juridische deel van een zaak, de focus gericht op het slotstuk van de zaak, de strafzitting. Die beschouwende positie - de rechtskundige in zijn ivoren toren - verandert halverwege de twintigste eeuw: het OM raakt nauwer betrokken bij de samenleving en de aanklagers gaan leiding geven aan het gehele strafrechtelijk onderzoek, van prille onderzoekskeuzes in de opsporing tot de formulering van de strafeis.

Al veel eerder blijkt dat rechtbanken met zaken overspoeld worden, reden om de taken van het OM uit te breiden. De aanklager mag bij overtredingen, zoals openbare dronkenschap, een schikkingsvoorstel doen, doorgaans een geldboete. Later, vanaf begin jaren tachtig, mag hij dat eveneens bij lichte misdrijven, zoals diefstal. En

sinds begin eenentwintigste eeuw - de rechtbanken hebben het onverminderd druk - mogen in dergelijke zaken de aanklagers ook zelf een straf opleggen.

Dat geldt niet voor de zware delicten. Altijd moet hier de onafhankelijke rechter aan te pas komen. En die zetelt in de rechtbank, waar de zaak in eerste aanleg wordt behandeld.

Tegen een vonnis kan zowel de officier van justitie als de verdachte in beroep gaan. Het hoger beroep - ook wel het appèl genoemd - wordt behandeld door een gerechtshof. Hier heet de officier van justitie een advocaat-generaal, een vonnis een arrest.

Ook tegen het arrest van het hof kunnen aanklager en verdachte in beroep. In dit tweede beroep, cassatie geheten, wordt door de Hoge Raad (HR) bekeken of het recht juist is toegepast. De zaak wordt niet inhoudelijk overgedaan. De HR - juristen spreken over *ons hoogste rechtscollege* - kan vaststellen dat het recht niet correct is toegepast, waarna zij de zaak voor een nieuwe behandeling terugverwijst naar een ander hof.

Dit nieuwe hof velt een nieuw oordeel.

Hiertegen kunnen verdachte en officier wederom in beroep bij de HR.

Kortom, jaren verstrijken soms voordat de uitspraak in een zaak onherroepelijk is. Iets waarmee slachtoffers en nabestaanden (en ook verdachten) begrijpelijkerwijs vaak moeite hebben. Maar vooralsnog heeft het niet geleid tot een compactere rechtsgang.

Dutch criminal law

Police investigate a serious crime and track down the suspect, the public prosecutor charges him, his lawyer defends him and a tribunal of three judges imposes punishment - that's how it usually works in Dutch criminal law, part of the legal system that stirs the imagination the most.